

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

11

Εισαγωγή.....	17
---------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Ορισμοί, χαρακτηριστικά, και κατηγορίες των προσκυνηματικών διαδρομών.....	21
---	----

1.1. Ορισμοί	21
1.2. Η ιστορία του θρησκευτικού τουρισμού	22
1.3. Τα χαρακτηριστικά και οι κατηγορίες των προσκυνηματικών διαδρομών.....	23
1.4. Οι τρόποι μετακίνησης των προσκυνητών.....	24
1.5. Η ιστορία των προσκυνηματικών διαδρομών.....	26
1.6. Οι προσκυνηματικές διαδρομές μέσα στις Ιστορικές Περιόδους.	27

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Οι προσκυνηματικές διαδρομές του κόσμου, σήμερα.....	31
--	----

2.1. Τα προσκυνήματα του κόσμου	31
2.2. Παγκόσμιες - Διεθνείς προσκυνηματικές διαδρομές, που είναι προστατευμένες από την UNESCO.....	33
2.3. Οι Ελληνικές - Διεθνείς προσκυνηματικές διαδρομές	35
2.4. Παγκόσμιες - Διεθνείς προσκυνηματικές διαδρομές	38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Προσκυνηματικές Διαδρομές – Η Ιστορία των Ιερών Σπηλαίων-Ασκητηρίων.....	43
---	----

3.1. Η Γεωλογία, και ο μηχανισμός γένεσης των σπηλαίων	43
3.2. Οι λόγοι της ανάδειξης ενός σπηλαίου ως ιερού σε παγκόσμιο επίπεδο	45

3.3.	Η έννοια του καθορισμού ενός σπηλαίου ως ιερού, στην αρχαία και στη χριστιανική περίοδο στον Ελλαδικό χώρο.....	45
3.4.	Η χρονική διάρκεια της ιερότητας ενός σπηλαίου ως ιερό	47
3.5.	Τα ιερά σπήλαια-ασκητήρια στον Ελλαδικό χώρο και η προσφορά τους στην ιστορία και τον πολιτισμό.....	48
3.6.	Τα είδη των ιερών σπηλαίων-ασκητηρίων στον Ελλαδικό χώρο.....	52
3.7.	Η σημασία αυτών των ιερών σπηλαίων-ασκητηρίων για την Ελληνική Πολιτεία και η προστασία τους.....	53

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Τα ιερά σπήλαια ένα παγκόσμιο φαινόμενο	57
---	----

4.1.	Τα ιερά σπήλαια στον κόσμο	57
4.2.	Τα ιερά χριστιανικά σπήλαια της Ασίας	57
4.3.	Τα ιερά χριστιανικά σπήλαια της Ευρώπης.....	58
4.4.	Τα ιερά χριστιανικά σπήλαια της Αφρικής.....	61
4.5.	Τα ιερά σπήλαια των υπόλοιπων Θρησκειών της Ασίας	61
4.6.	Τα ιερά σπήλαια των υπόλοιπων Θρησκειών Αυστραλίας, Ν. Αμερικής, Β. Αμερικής, Αφρικής.....	63

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Τα ιερά σπήλαια και σπηλαιο-ασκητήρια στην Ελλάδα και την Κύπρο	65
---	----

5.1.	Πρώτος κατάλογος με τις σπηλαιο-εκκλησίες και τα σπηλαιο-ασκητήρια που καταγράφηκαν και φωτογραφήθηκαν μετά από επιτόπια έρευνα	65
	Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος	65
	Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	71
	Περιφέρεια Ηπείρου	72
	Περιφέρεια Θεσσαλίας	73
	Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	78
	Περιφέρεια Πελοποννήσου	78
	Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος	95
	Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	104
	Άγιον Όρος	105
5.2.	Δεύτερος κατάλογος.....	107
	Περιφέρεια Αττικής.....	107
	Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης.....	107
	Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου.....	108
	Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος.....	109
	Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	110
	Περιφέρεια Ηπείρου	111
	Περιφέρεια Θεσσαλίας	111
	Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	112
	Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	113
	Περιφέρεια Κρήτης	114
	Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	115

Περιφέρεια Πελοποννήσου	117
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος	119
Κύπρος.....	119

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Η ιστορική πορεία του ασκητισμού και η εξέλιξη των ιερών σπηλαίων-ασκητηρίων στον Χριστιανικό Ελλαδικό και Κυπριακό χώρο	121
--	-----

6.1. Ιστορική πορεία του ασκητισμού	121
6.2. Η ιστορική πορεία και εξέλιξη των ιερών σπηλαίων, και ασκητηρίων	123
6.3. Η ιστορική πορεία και εξέλιξη των ασκητηρίων	125

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Οι τρόποι και οι υποδομές για τις μετακινήσεις, προς στις σπηλαιο-εκκλησίες και τα σπηλαιο-ασκητήρια	143
---	-----

7.1. Οι τρόποι προσέγγισης στις σπηλαιο-εκκλησίες.....	143
7.2. Οι τρόποι προσέγγισης στα σπηλαιο-ασκητήρια.....	145
7.3. Οι μόνιμες υποδομές για τις μετακινήσεις των ασκητών	147

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Η αρχιτεκτονική των σπηλαιο-εκκλησιών και των σπηλαιο-ασκητηρίων	163
---	-----

8.1. Τα είδη των σπηλαίων εγκατάστασης των ασκητών και οι αρχιτεκτονικές μορφές των σπηλαιο-ασκητηρίων τους	163
8.2. Τα υλικά κατασκευής των ασκητηρίων	176
8.3. Η θεμελίωση των σπηλαιο-ασκητηρίων	176
8.4. Δημιουργία στέγης	178
8.5. Η δημιουργία του πατώματος.....	180
8.6. Η δημιουργία των εξωστών.....	183
8.7. Οι τρόποι σύνδεσης των ξύλων σ' αυτές τις κατασκευές	185
8.8. Η δημιουργία των τοίχων του ασκητηρίου.....	186
8.9. Η κατασκευή των τοίχων.....	187
8.10. Οι ξυλοδεσιές	193
8.11. Οι στέρνες.....	194

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Τα σπηλαιο-παρεκκλήσια και τα καθολικά – Αρχιτεκτονική διακόσμηση, Αγιογραφίες, Βραχογραφίες, Επιγραφές, Ακιδογράμματα, Αρκοσόλια, Σπηλαιοδιάκοσμος	197
---	-----

9.1. Τα παρεκκλήσια (ναῦδρια) και τα καθολικά	197
9.2. Τέμπλα.....	217
9.3. Τοιχογραφίες.....	220
9.4. Βραχογραφίες	223

9.5. Επιγραφές	227
9.6. Ακιδογραφήματα	229
9.7. Αρκοσόλια	229
9.8. Οστεοφυλάκια.....	231
9.9. Σπηλαιοδιάκοσμος	232

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

Η ζωή στα σπηλαιο-ασκητήρια μέσα από τα κείμενα των βιογράφων	235
10.1. Οι βίοι των οσίων Ασκητών	235
10.2. Η ζωή και τα προβλήματα διαβίωσης των ασκητών μέσα από τους βίους τους.....	236

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

Οι περιηγητές, οι πρώτοι καταγεγραμμένοι προσκυνητές στα σπηλαιο-ασκητήρια, αναφορές	243
11.1. Οι αναφορές των περιηγητών για τους τρόπους μετακίνησης.....	243
11.2. Περιγραφές από τους περιηγητές των σπηλαιο-ασκητηρίων και του τρόπου ζωής των ασκητών	249

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

Τα ιερά σπήλαια-ασκητήρια ως προσκυνηματικοί τόποι σήμερα. Προβλήματα, Λύσεις, Υποδομές	253
12.1. Οι προσκυνηματικές διαδρομές στα σπηλαιο-ασκητήρια σήμερα. Οι τρόποι προσέγγισης τους.....	253
12.2. Προβλήματα σχετιζόμενα με τη πρόσβαση των προσκυνητών	265
12.3. Η τεχνολογία ως λύση στα προβλήματα.....	267
12.4. Τα Μη επανδρωμένα Εναέρια Οχήματα (UAV) ή drones, η χρήση, οι εφαρμογές και τα πλεονεκτήματά τους	270
12.5. Οι αναγκαίες υποδομές του προσκυνηματικού τουρισμού των ιερών σπηλαίων και σπηλαιο-ασκητηρίων	273

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13

Η χρήση του «τετρακόπτερου» drone. Ένας νέος τρόπος προσέγγισης στα σπηλαιο-ασκητήρια	279
Επίλογος	291
Βιβλιογραφία	297